

Familie- og kulturkomiteen

Oslo, 30. april 2025

Innspill: Prop. 117 L (2024-2025): Lov om barn og foreldre (barnelova)

Forslag til endringer i barneloven kan få stor betydning for barns psykiske helse og livskvalitet etter samlivsbrudd.

I praksis er barneloven en lov som regulerer konflikter ved samlivsbrudd. Der loven kommer til anvendelse vil det ofte foreligge konflikt mellom foreldrene eller alvorlige og komplekse problemstillinger knyttet til vold, overgrep, psykiske lidelser, rus eller andre årsaker til at saken ikke er forlikbar.

Barnets beste i saker preget av høykonflikt, vold eller overgrep må derfor løftes frem tydeligere og det må være et klart skille mellom vold og høykonfliktsaker. Vi ber om bedre presiseringer med konkrete mekanismer som en konsekvens der foreldrene ikke klarer å bli enige. Vi trenger også en tydeliggjøring for å sikre at lovendringene ikke bidrar til at økt konfliktnivå eller at barn blir sittende fast i skadelige situasjoner. Disse endringene må også omfatte familievold/partnervold der barn er vitne til vold da dette i praksis er vold mot barna.

Det er viktig å styrke ivaretagelsen av barns beste gjennom å forebygge foreldrekonflikter og å blant annet legge til rette for likestilt foreldreskap. Fra et psykisk helseperspektiv er det allikevel mye som tyder på at det er kvaliteten på foreldre-barn-relasjonen og graden av foreldrenes involvering i barnas liv som er avgjørende for barnas helseutvikling, ikke kvantifiseringen av dager og timer. I tillegg kan en deling av beslutninger om dagligdagse ting som gjelder barnet, medføre risiko for økt konfliktnivå for barna der foreldrene allerede er i konflikt og ikke klarer å samarbeide.

De foreldrene som oftest står i situasjonene vil også oftest være i posisjon til å ta beslutninger, og her kan ønsket om en lik rettighet fort bli uforenlig med den faktiske situasjonen. Vi er bekymret for om endringen her vil utløse flere konflikter på et lavere nivå som vil medføre risiko for å vokse seg store.

Det foreslås ikke noen hovedregel om samværsbrøk, noe vi mener er et klokt forslag. Fremfor å anta at lik fordeling mellom foreldre som en hovedregel er best, må foreldre – gjerne med hjelp – foreta en vurdering utfra situasjon, person og samarbeidsklima i sin spesifikke familie. Da vedvarende konflikter er svært skadelige for barna må disse da håndteres, legges til side eller den av foreldrene som har de dårligste samarbeidsevnene og forutsetningene for å skåne barna fra konflikt, tåle at samværet er mer begrenset inntil konflikten er parkert. Vi mener det bør vurderes å utvide familievernets mandat til å kunne pålegge mer mekling i saker der det er nødvendig i stedet for å gå rett til retten.

Familievernet vil også tidligere kunne påpeke skadeligheten i konflikten for å gi foreldrene bedre grunnlag og motivasjon til å løse den før den vokser eller forstenes. Som en del av verktøykassa trenger vi økt satsing på foreldrestøttende tiltak og kunnskapsspredning, og et sammensatt apparat som også støtter foreldrene gjennom vanskelige situasjoner slik at de får bedre forutsetninger for å komme på banen for å utøve sitt foreldreskap innenfor egen kapasitet der dette vil styrke barnets oppvekst.

Avslutningsvis ønsker vi å understreke at en barnelov for barnets beste må favne mangfoldet av familiesituasjoner og beskytte barn i familier preget av høykonflikt, vold eller overgrep, samt gir rettsapparatet og fagpersoner handlingsrom til å vurdere hvert enkelt barns behov.

Rådet for psykisk helse

A handwritten signature in blue ink that reads "Tove Gundersen". The signature is written in a cursive, flowing style.

Tove Gundersen
Generalsekretær